

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-52>

УДК 332.14(477)

ДЕРЖАВНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СУМІЖНИХ ПОНЯТЬ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПОЛОЖЕНЬ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

STATE REGIONAL POLICY OF UKRAINE: COMPARATIVE ANALYSIS OF ADJACENT NOTIONS AND CONCEPTUAL APPROACHES TO ITS IMPLEMENTATION

Антонюк Микола Юрійович

аспірат,

Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього
Національної академії наук України"

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3503-2259>

Цвук Дмитро Романович

аспірат,

Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього
Національної академії наук України"

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-7162-5067>

Antoniuk Mykola, Tsvok Dmytro

State Institution "M.I. Dolishniy Institute of Regional Research
of the NAS of Ukraine"

У цій статті досліджено трансформацію державної регіональної політики України в умовах глибоких соціально-економічних змін та безпекових викликів, спричинених повномасштабною війною. Обґрунтовано необхідність включення безпекового виміру до стратегій регіонального розвитку та визначено його як пріоритетний напрям у найближчій перспективі відбудови та збереження регіонів. Проведено порівняльний аналіз понять «регіональна політика», «державна регіональна політика», «політика регіонального розвитку» та «політика місцевого розвитку», що дозволило окреслити відмінності у суб'єктності, масштабах і механізмах реалізації. Систематизовано наукові підходи до тлумачення сутності регіональної політики: класичний економічний, кейнсіанський, інституційний та сталого розвитку. Враховано зарубіжний досвід і рекомендації ОЕСР, які підкреслюють багаторівневність, довгостроковість і необхідність широкого залучення громадськості. Визначено стратегічну важливість розвитку функціональних територій (територій відновлення, полюсів зростання, зон сталого розвитку та особливих умов) як драйверів повоєнної відбудови. Зроблено висновок, що сучасна державна регіональна політика має бути інноваційною, комплексною та диверсифікованою, поєднувати економічні, соціальні та безпекові аспекти, забезпечувати ефективну взаємодію центральної влади, регіонів і громад, а також активне залучення міжнародних партнерів.

Ключові слова: регіональна політика, державна регіональна політика, політика місцевого розвитку, структурні фонди, регіон, територія.

The article addresses the transformation of Ukraine's regional policy under the influence of profound socio-economic and security challenges. The authors emphasize that decentralization, structural shifts in the economy, territorial disparities, demographic risks, and especially the ongoing war necessitate a reconsideration of the traditional concept of regional development policy. A crucial finding is that the security dimension has become an integral element of regional strategies, highlighting the urgent need to preserve and rebuild war-affected territories. The study aims to clarify the conceptual framework of regional policy and to distinguish between the notions of "regional policy," "state regional policy," "regional development policy," and "local development policy." A comparative analysis is conducted, based on national legislation, strategic documents, OECD recommendations, and European Union practices. The article systematizes the main approaches to understanding regional policy: the classical economic perspective, the Keynesian interventionist model, the institutional approach, and the paradigm of sustainable development. Special



attention is devoted to the integration of multi-level governance, the role of local authorities, and the importance of civil society participation. The results demonstrate that state regional policy serves as a key instrument for balancing disparities, fostering cohesion, and ensuring security in Ukraine. It is argued that the effectiveness of this policy depends on coordination between central institutions, regional administrations, local communities, and international donors. Furthermore, the article identifies the strategic importance of developing functional territories – such as recovery areas, growth poles, and sustainable development zones – as drivers of post-war reconstruction and long-term resilience. The novelty of the research lies in integrating the security component into the conceptual framework of regional policy and in proposing a diversified approach to territorial development during the post-war recovery. The article concludes that Ukraine's regional policy must be innovative, comprehensive, and inclusive, combining sectoral and territorial priorities, mobilizing resources, and ensuring active stakeholder involvement to achieve balanced and sustainable national development.

Keywords: regional policy, state regional policy, local development policy, structural funds, region, territory.

Постановка проблеми. Сучасна Україна переживає стрімкі соціально-економічні перетворення, спричинені як внутрішніми факторами (децентралізація, структурна трансформація економіки, поглиблення територіальних диспропорцій, демографічні виклики), так і загрозами зовнішнього походження – передусім воєнною агресією та потребою посилення обороноздатності країни. За цих умов традиційне уявлення про стратегічні цілі регулювання регіонального розвитку потребують суттєвого розширення та доповнення безпековим складником. Адже саме включення безпекових заходів до регіональних стратегій стало пріоритетом їх корегування в умовах повномасштабної війни.

Відзначимо, що у найближчій перспективі особливо гостро постає завдання збереження й відбудови регіонів, що зазнали нищівних наслідків збройної агресії. У цьому контексті постає потреба переосмислити управлінські інструменти, механізми міжвідомчої взаємодії, а також опрацювати формати співпраці з міжнародними донорами в рамках реалізації регіональної політики. Дієвість державної регіональної політики залежить від діяльності профільних інституцій на державному рівні, а також від здатності місцевих органів влади оперативно реагувати на виклики безпеки та успішно реалізовувати програми та проекти, які сприятимуть розвитку регіонів і територіальних громад. Усе це вказує на необхідність розробки комплексної концепції державної регіональної політики, яка б інтегрувала економічні, соціальні й безпекові аспекти й забезпечувала злагоджену взаємодію між центральною владою, регіонами й громадами.

Офіційні орієнтири формування державної регіональної політики України задекларовані в Конституції України, профільних законах, зокрема «Про засади державної регіональної політики» [1], а також в низці стратегічних документів, таких як Державна стратегія

регіонального розвитку України на період до 2027 року [2]. Крім того, Україна приєдналася до Європейської хартії місцевого самоврядування [3], що зобов'язує її дотримуватися принципів демократії, субсидіарності та широкої участі громадян у процесах прийняття управлінських рішень на місцях.

Разом із цим, у науковій літературі та системі державного управління існує певна розбіжність у визначеннях й тлумаченнях понять, пов'язаних із регіональною політикою. Це стосується понять «державна регіональна політика», «регіональна політика», «політика регіонального розвитку» і «політика місцевого розвитку». З'ясування відмінностей має важливе значення для розробки узгодженої нормативно-правової бази, вибору ефективних управлінських інструментів та забезпечення оптимальної взаємодії між усіма стейкхолдерами регулювання розвитку регіонів і територіальних громад.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні засади державної регіональної політики України закладені в спеціальних нормативно-правових актах, теоретико-методологічних розробках науковців та прикладних напрацюваннях профільних відомств. Так, у Законі України «Про засади державної регіональної політики» [1] окреслено загальні принципи й механізми координації дій центральних та місцевих органів влади, а Державна стратегія регіонального розвитку України на період до 2027 року [2] виокремлює ключові пріоритети й напрямки, на яких зосереджується держава для вирівнювання міжрегіональних диспропорцій.

Теоретико-методологічні аспекти державної регіональної політики України висвітлені в працях низки вітчизняних вчених серед яких: Т. Баланюк, М. Долішній, І. Сотник, П. Іваненка, О. Ковалюк, І. Сторонянська, А. Ткачук, А. Кінцак, С. Шульц та багатьох інших.

Попри значний доробок вчених, теоретичні та прикладні аспекти проблематики регулювання регіонального розвитку залишається в полі зору наукової спільноти.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета цієї статті – дослідити проблеми теоретико-концептуального базису та стратегічних пріоритетів державної регіональної політики в умовах війни та повоєнного відновлення України.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій літературі розрізняють кілька груп підходів до аналізу та розуміння сутності регіональної політики, а саме:

– *Класичний економічний підхід.* Згідно з неокласичними поглядами, ринки мають здатність до саморегулювання, а регіональні диспропорції розглядаються як тимчасове явище [4; 7]. При цьому держава відіграє ключову роль у пом'якшенні міжрегіональних дисбалансів;

– *Кейнсіанський (інтервенціоністський) підхід.* В основі лежить визнання необхідності активного втручання держави для вирівнювання соціально-економічної нерівності регіонів. Акцент робиться на бюджетному фінансуванні, перерозподілі фінансових ресурсів на користь відсталих територій, державній підтримці стратегічних галузей і проєктів [5];

– *Інституційний підхід.* Зорієнтований на визнання важливості інституційного середовища сформованого на основі формальних і неформальних «правил гри» (законів, звичаїв, соціальних норм, механізмів взаємодії). Регіональна політика розглядається як сукупність інституційних механізмів і систем управління, де важливу роль відіграють рівень децентралізації, прозорість ухвалення рішень, участь громадянськості тощо [4; 6].

– *Підхід на основі врахування домінуючого (сталого) розвитку.* Акцент сфокусовано на цільових пріоритетах екологічного, соціального і економічного розвитку регіонів. Поняття «регіонального розвитку» та «державної регіональної політики» розглядаються крізь призму збалансованості економічної, екологічної та соціальної складових, які в сукупності сприяє якості життя населення та збереження ресурсного потенціалу для майбутніх поколінь [8].

Визначальну роль держави в регулюванні диспропорцій регіонального розвитку відзначав академік М. І. Долішній трактуючи державну регіональну політику як систему «цілей і дій, що спрямовані на реалізацію інтересів держави щодо регіонів та внутрішніх інтер-

есів самих регіонів, яка реалізується за допомогою методів, що враховують історичну, етнічну, соціальну, економічну та екологічну специфіку територій» [10].

Розкриваючи сутність державної регіональної політики С. Шульц пропонує розглянути її у ракурсі двох методологічних підходів. Перший – це розподільчий або функціонально-рівневий. Згідно цього підходу, регіональна політика реалізується за умов переходу від централізованої моделі управління до ієрархічної/багаторівневої з реально діючою інституційною структурою влади, повноваженнями та відповідним ресурсним забезпеченням територій. Другий – це синергетичний підхід, сфокусований на отриманні позитивного результату від сукупної взаємодії бюджетної і секторальних політик, сприяння розвитку підприємництва й поліпшення інфраструктури, стратегічного та просторового планування [9].

У своїх працях А. Кінщак пропонує «розмежовувати державну регіональну політику, тобто дії держави щодо забезпечення соціально-економічного та суспільно-політичного регіонального розвитку, та регіональну політику – комплекс заходів, що здійснюються регіональною владою, а отже, самими регіонами щодо забезпечення їхнього всебічного сталого розвитку. Роль держави в цьому випадку зводиться до підтримки відповідних регіональних ініціатив у вигляді нормативно-правового та матеріально-фінансового забезпечення, визначення загальних пріоритетів регіонального розвитку країни. У цьому і має виражатися державна регіональна політика країни в цілому» [11].

При розгляді проблематики регіональної політики Баланюк Т. М. приділяє увагу питанням інституційного забезпечення та кадрового потенціалу місцевих органів влади [4]. Сотник І. М. [5] акцентує увагу на ролі державної регіональної політики як інструмента забезпечення соціальної стабільності, пропонуючи механізми фінансової підтримки «проблемних» територій і, наголошуючи при цьому на важливості участі громади та бізнесу.

Зарубіжні дослідження, серед яких праці Adams J. і Robinson P. [7] та Dall'erba S. і Le Gallo J. [8], розглядають регіональну політику крізь призму децентралізації й стимулювання конкурентоспроможності окремих територій. Ці автори, аналізуючи досвід Європейського Союзу, підкреслюють вагомість структурних фондів і цільових програм, спрямованих на регіональний розвиток, а також

важливість партнерства між урядом, приватним бізнесом та громадянським суспільством.

Для розкриття сутності та змісту основних понять в сфері управління регіональним розвитком проведено порівняльний аналіз ключових понять таких як:

1. Державна регіональна політика, що є комплексом цілеспрямованих дій і рішень центральних органів державної влади, спрямованих на зниження диспропорцій між регіонами та зміцнення їхнього потенціалу на національному рівні [1].

2. Регіональна політика, яка являє собою систему заходів, що реалізуються на рівнях регіону для забезпечення збалансованого економічного та соціального розвитку конкретної території (області, групи областей, промислового району тощо) [4].

3. Політика регіонального розвитку є сукупністю заходів та стратегій, спрямованих на прискорення та оптимізацію розвитку конкретного регіону (або групи регіонів) з урахуванням конкурентних переваг, забезпечення

підвищення якості життя та комплексного використання ресурсів регіону [6].

4. Політика місцевого розвитку – це локальна політика, орієнтована на розвиток окремих громад (міст, селищ, ОТГ). Наголошує на залучення місцевих ресурсів та активне самоврядування для покращення економічних, соціальних і культурних умов на місцях [3; 5].

У таблиці 1 наведено порівняння вищевказаних понять, що дозволяє виявити їх відмінності та охарактеризувати за низкою оціночних критеріїв.

Сучасне бачення сутності процесів регулювання соціально-економічного розвитку регіонів задекларовано в рекомендаціях ОЕСР щодо політики регіонального розвитку. Зокрема в рекомендаціях зазначалось, що політика регіонального розвитку є довгостроковою, міжсекторальною, багаторівневою політикою, яка спрямована на покращення внеску всіх регіонів у національну ефективність і зменшення нерівності між місцями

Таблиця 1

Порівняльний аналіз термінологічного апарата регіоналістики

Критерій	Регіональна політика	Державна регіональна політика	Політика регіонального розвитку	Політика місцевого розвитку
1	2	3	4	6
Ключова мета	Узгодження економічних, соціальних та екологічних інтересів у межах регіону.	Мінімізувати диспропорції між регіонами, забезпечити територіальну згуртованість, реалізувати національні пріоритети й стратегії розвитку.	Стимулювання економічного зростання та формування сприятливого інвестиційного клімату в межах окремого регіону; підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів.	Підтримати самодостатність місцевих громад, розвинути комунальну інфраструктуру та сприяти сталому розвитку на локальному рівні.
Суб'єкти реалізації	– Місцеві органи влади (обласні, районні); – Агенції регіонального розвитку – Бізнес, громадські об'єднання, – Міжнародні організації; – Центральні органи влади.	– Президент; – Верховна Рада; – Кабінет Міністрів України; – Профільні міністерства (Мінрегіон та ін.); – Регіональні органи влади та органи місцевого самоврядування.	– Державні (центральні) органи влади та місцеві (обласні, районні) органи влади; – Громадські об'єднання; – Регіональні органи влади та органи місцевого самоврядування. – Агенції регіонального розвитку.	– Органи місцевого самоврядування; ОТГ; – Міжнародні організації; – Громадські організації; – Бізнес, інвестори.

Продовження Таблиці 1

1	2	3	4	5
Механізми реалізації	<ul style="list-style-type: none"> – Регіональні програми; – Інвестиційні проекти; – Міжнародні проекти і гранти; – регіональні кластери; – індустриальні парки. 	<ul style="list-style-type: none"> – Бюджетне фінансування через субвенції, і дотації; – Державні та регіональні та цільові програми, – Проекти ДФРР; – Інші секторальні й галузеві ініціативи. 	<ul style="list-style-type: none"> – Регіональні стратегії; – Інтегровані проекти; – Інвестиційні проекти і гранти; – Проекти в рамках державно-приватного партнерства; – Кластери та індустриальні парки. 	<ul style="list-style-type: none"> – Місцеві бюджети; – Проекти муніципального розвитку; – Гранти; – Благодійні фонди; – Співпраця з бізнесом та місцевими ресурсами
Масштаб впливу	В межах одного регіону або суміжних регіонів, що об'єднані спільними рисами (промислові, сільсько-господарські, туристичні зони).	Національний масштаб; охоплює всі регіони країни, з урахуванням їх особливостей та рівня розвитку.	Зосереджується переважно на конкретному регіоні або кількох, які мають подібні соціально-економічні характеристики.	Локальний рівень (місто, громада, селище); Прикладні рішення для конкретних потреб мешканців і підвищення якості життя на місцях.
Нормативно-правове підґрунтя	<ul style="list-style-type: none"> – Регіональні стратегії; – Розпорядження обласних і районних рад; – Державні нормативні акти, що стосуються регіональної політики. 	<ul style="list-style-type: none"> – Конституція України, – Закон «Про засади державної регіональної політики»; – Державна стратегія регіонального розвитку, – Бюджетний і Податковий кодекси; – Постанови КМУ. 	<ul style="list-style-type: none"> – Законодавчі акти й підзаконні нормативні документи, що регулюють функціонування регіонів (у т. ч. «Про стимулювання розвитку регіонів»); – Місцеві програми, затверджені обласними радами; – Секторальні стратегії, які передбачають реалізацію на регіональному рівні 	<ul style="list-style-type: none"> – Закон «Про місцеве самоврядування в Україні», рішення місцевих рад, статут громад, інші місцеві нормативно-правові акти, що регулюють питання розвитку територіальних громад
Типові виклики та загрози	<ul style="list-style-type: none"> – Недостатнє фінансування; корупційні ризики; – Брак кваліфікованих кадрів; – Слабка координація з центральним рівнем. 	<ul style="list-style-type: none"> – Надмірна централізація, – Бюрократія; недосконала міжвідомча координація; – Політична волатильність; – Обмежені бюджетні ресурси. 	<ul style="list-style-type: none"> – Складність узгодження інтересів численних стейкхолдерів; – Залежність від державних і міжнародних ресурсів; – Труднощі з довгостроковим визначенням пріоритетів за змінної політичної кон'юнктури. 	<ul style="list-style-type: none"> – Обмежені фінансові ресурси; – Інституційна слабкість, брак участі громади; – Високий ризик для великих інвестицій.

Джерело: складено на основі: [1–6].

(територіями) та людьми [12]. Зазначимо, що подане визначення вказує на сучасні ознаки суб'єктно-об'єктної площини реалізації державної регіональної політики як ЄС, так і України. Це і багаторівнева система управління регіональним розвитком, що вказує на її інституціональний базис та регламентує внесення територіальних громад до об'єктів цієї політики, і класична орієнтація на регулювання міжрегіональних диспропорцій. Активна участь місцевих громад у процесі формування та реалізації регіональної політики забезпечує легітимність державних рішень, сприяє кращому розумінню реальних проблем на місцях, формує почуття відповідальності у населення за розвиток власної території [3; 8]. В цьому контексті покращення інституційного забезпечення регіонального розвитку має базуватись на чіткому розмежуванні функцій органів самоврядування та поступовому наближенні до європейських стандартів у сфері регіональної політики.

В розроблених ОЕСР рекомендаціях визначені засадничі положення регіональної політики, зокрема [12]:

- розроблення та реалізація стратегії регіонального розвитку;
- орієнтація на відповідний територіальний рівень і масштаб;
- залучення громад і заінтересованих сторін до спільного творення;
- розбудова стійких регіонів;
- формування системи територіальних даних;
- створення надійних багаторівневих систем врядування;
- зміцнення спроможності;
- мобілізація фінансових ресурсів;
- сприяння доброчесності;
- впровадження управління ефективністю.

Задекларовані орієнтири є стратегічними і актуальними для державної регіональної політики України. В умовах повоєнних трансформацій державна регіональна політика має стати інноваційною, враховувати стратегічні конкурентні переваги регіонів та реалізувати регіональні та місцеві програми в сфері діджиталізації публічних послуг, посилення енергоефективності та інші, які відобразатимуть інноваційні вектори реформ в економічній та управлінській сферах. Через механізми державної регіональної політики (субвенції, дотації, державні цільові та регіональні програми) у поєднанні з іншими секторальними політиками здійснюється стимулювання розвитку

територій, галузей та кластерів, що мають потенціал інноваційного прориву. Зокрема, розвиток ІТ-кластерів, сучасних агропромислових комплексів чи індустріальних парків часто потребує стартового поштового зв'язку з боку держави, аби приватний капітал відчув «сигнал» безпеки й перспективності інвестицій [4; 5].

Комплексність державної регіональної політики забезпечується узгодженням галузевих (освітньої, медичної, інфраструктурної) та територіальних (окремі регіони, громади) пріоритетів, залученням різних груп стейкхолдерів. При цьому потрібна чітка координація заходів на центральному, регіональному та місцевому рівнях [2].

Диверсифікованість державної регіональної політики зумовлена тим, що до переліку об'єктів державної регіональної політики окрім територіальних громад відносяться і функціональні території. У повоєнній перспективі підтримка розвитку функціональних територій потребуватиме диверсифікованого підходу до стимулювання їх розвитку. До функціональних територій в Україні відносять: території відновлення, регіональні полюси зростання, території сталого розвитку і території з особливими умовами для розвитку. Сьогодні необхідно сформувати критерії їх класифікації, які б дозволили врахувати особливості різних типів функціональних територій та розробити конкретні інструменти підтримки їх розвитку. То ж перспективним напрямом регіональної політики в умовах повоєнної відбудови України виступатиме не тільки державна підтримка розвитку територій відновлення і територій з особливими умовами для розвитку, а й формування та розвиток точок економічного зростання з подальшим поширенням їхнього позитивного впливу на інші території. Ефективність цього підходу підтверджена світовим і європейським досвідом.

Висновки. Отже, державна регіональна політика залишається одним із ключових елементів державного управління, які викликають забезпечення збалансованого і стійкого розвитку всіх територій країни, підвищення добробуту громадян та соціальну стабільність. Порівняльний аналіз понять «регіональна політика», «державна регіональна політика», «політика регіонального розвитку» та «політика місцевого розвитку» демонструє відмінності у рівні суб'єктності та масштабах управлінського впливу. Однак наведений перелік понять засвідчує системний характер багаторівневого управління регіональним

розвитком, який забезпечується зв'язками між різними рівнями влади.

Сучасні виклики, пов'язані з глобалізаційними процесами та внутрішньою економічною нестабільністю, вимагають від держави

активного підходу до формування й реалізації державної регіональної політики на засадах інноваційності, комплексності і диверсифікованості, що проявляється у залученні широкого кола стейкхолдерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про засади державної регіональної політики». URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Державна стратегія регіонального розвитку України на період до 2027 року. URL: <http://mtu.gov.ua>
3. Європейська хартія місцевого самоврядування (підписана у 1985 р., ратифікована Україною 1997 р.). URL: <http://coe.int>
4. Баланюк Т. М. Територіальне управління: досвід, проблеми, перспективи. Київ : Наукова думка, 2019. 252 с.
5. Сотник І. М. Державна регіональна політика як інструмент забезпечення економічної та соціальної стабільності. Науковий вісник. 2021. № 4. С. 15–24.
6. Регіоналістика: теорія, методологія, практика / за заг. ред. П. Іваненка, О. Ковалю. Київ, 2020. 380 с.
7. Adams J., Robinson P. Regional policy in the era of decentralization: the European experience. London : Routledge, 2018.
8. Dall'erba S., Le Gallo J. Регіональна конвергенція та вплив Європейських структурних фондів протягом 1989–1999 рр.: просторовий економетричний аналіз. Регіональні науково-дослідні роботи. 2020. № 99(2). С. 287–309.
9. Механізми реалізації регіональної політики: оцінка ефективності та напрями удосконалення : монографія / наук. ред. С. Л. Шульц ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2018. 205 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).
10. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : монографія / за ред. С. С. Варналія. Київ : НІСД, 2007. 820 с.
11. Кінщак А. В. Державна регіональна політика в Україні: термінологічна невизначеність. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2014. № 6. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=867>
12. Рекомендація ОЕСР щодо політики регіонального розвитку. Громадський Простір. URL: <https://www.prostir.ua/?news=rekomendatsiya-oesr-schodo-polityky-rehionalnoho-rozvytku> (дата звернення: 12.03.2025).
13. Сторонянська І., Бенюк Л. Нова регіональна політика єс: особливості реалізації в контексті сучасних викликів та ризиків. Соціально-економічні проблемимодерної доби України. 2023. № 1(159). DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-1-1>

REFERENCES:

1. Zakon Ukrainy «Pro zasady derzhavnoi rehionalnoi polityky» [Law of Ukraine “On the Principles of State Regional Policy”]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Derzhavna stratehiia rehionalnoho rozvytku Ukrainy na period do 2027 roku [State Strategy for Regional Development of Ukraine until 2027]. Available at: <http://mtu.gov.ua>
3. Yevropeiska khartiia mistsevoho samovriaduvannia (pidpysana u 1985 r., ratyfikovana Ukrainoiu 1997 r.) [European Charter of Local Self-Government (signed in 1985, ratified by Ukraine in 1997)]. Available at: <http://coe.int>
4. Balaniuk T. M. Terytorialne upravlinnia: dosvid, problemy, perspektyvy [Territorial management: experience, problems, prospects]. Kyiv: Naukova dumka, 2019, 252 p.
5. Sotnyk I. M. Derzhavna rehionalna polityka yak instrument zabezpechennia ekonomichnoi ta sotsialnoi stabilnosti [State regional policy as a tool for ensuring economic and social stability]. *Naukovi visnyk*, 2021, no. 4, pp. 15–24.
6. Rehionalistyka: teoriia, metodolohiia, praktyka [Regional studies: theory, methodology, practice] / ed. by P. Ivanenko, O. Koval. Kyiv, 2020, 380 p.
7. Adams J., Robinson P. Regional policy in the era of decentralization: the European experience. London: Routledge, 2018.
8. Dall'erba S., Le Gallo J. Rehionalna konverhentsiia ta vplyv Yevropeyskykh strukturnykh fondiv protiahom 1989–1999 rr.: prostorovi ekonometrychnyi analiz [Regional convergence and the impact of European

Structural Funds over 1989–1999: a spatial econometric analysis]. *Rehionalni naukovo-doslidni roboty*, 2020, no. 99(2), pp. 287–309.

9. Mekhanizmy realizatsii rehionalnoi polityky: otsinka efektyvnosti ta napriamy udoskonalennia: monohrafiia [Mechanisms of regional policy implementation: efficiency assessment and directions of improvement] / ed. by S. L. Shults; SI “Institute of Regional Research named after M. I. Dolishniy of NAS of Ukraine”. Lviv, 2018, 205 p. (Series “Problems of Regional Development”). (in Ukrainian).

10. Derzhavna rehionalna polityka Ukrainy: osoblyvosti ta stratehichni priorytety: monohrafiia [State regional policy of Ukraine: features and strategic priorities] / ed. by Z. S. Varnalii. Kyiv: NISS, 2007, 820 p.

11. Kinshchak A. V. Derzhavna rehionalna polityka v Ukraini: terminolohichna nevyznachenist [State regional policy in Ukraine: terminological uncertainty]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, 2014, no. 6. Available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=867>

12. Rekomendatsiia OESR shchodo polityky rehionalnoho rozvytku [OECD Recommendation on Regional Development Policy]. Hromadskyi Prostir. Available at: <https://www.prostir.ua/?news=rekomendatsiya-oesr-schodo-polityky-rehionalnoho-rozvytku> (accessed March 12, 2025).

13. Storonianska I., Benovska L. Nova rehionalna polityka YeS: osoblyvosti realizatsii v konteksti suchasnykh vyklykiv ta ryzykiv [New regional policy of the EU: features of implementation in the context of modern challenges and risks]. *Sotsialno-ekonomichni problemy modernoi doby Ukrainy*, 2023, no. 1(159). DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-1-1> (